IV
№ 1174,1

ПОВДИВ
Инв.№ 139
1946

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЪЛИЕТО И ДЪРЖАВНИТѢ ИМОТИ
ИНСТИТУТЪ ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА

СЛЕДЪ КАТО ПРОЧЕТЕШЪ ТОВА УПѫТВАНЕ, ПРЕДАЙ ГО НА ПРИЯТЕЛИТѢ СИ ЗА ДА ГО ПРОЧЕТАТЪ И ТѢ.

УПѫТВАНЕ № 5

Бактериалният ракъ по овощнитѣ дървета

Бактериалният ракъ е една широко разпространена болесть, отъ която страдатъ редица културни и диворастящи растения. Отъ нея боледуватъ: ябълката, крушата, дюлята, сливата, прасковата, зарзалата, каисията, черешата, вишната, бадема, орѣха, кестена, лозата, розата, слънчогледа, тютюна, доматитѣ, моркавитѣ, люцерната, детелината, граха, малината, капината, цвеклото, тополата, върбата и още редица зеленчукови, горски, украсни и диви растения. Тази болесть е взела голѣми размѣри по овощнитѣ дървета у насъ, особено по сливовитѣ фиданки. За да се избѣгне разнасянето на болестьта, а отъ друга страна, за да се ограничи и прекрати нейното развитие, необходимо е тя да бѫде добре познавана отъ всички лица, които произвеждатъ или купуватъ овощни фиданки и разсадъ.

Признаци. Болестьта „Ракъ“ се характеризара съ появяването на тумори (буци) по стъблото и особено по коренитѣ. При овощнитѣ дръвчета, първообразуваният туморъ е най-често въ областьта при и около базата на растението. По-късно се появяватъ и други тумори въ съседство съ първия или пъкъ на известно разстояние отъ него. Тѣзи тумори, макаръ външно да изглеждатъ като отдѣлни, независими образувания, въ действителностъ иматъ вѫтрешни свръзки, както помежду си, така и съ първия, което се

УНИВЕРСИТЕТ
БИБЛИОТ
ПЛОВД

дължи на особеното разсѣйване на причинителя на болестьта изъ тъканитѣ на гостоприемника.

За разлика отъ калуснитѣ образувания, (явяващи се понѣкога при присаждания и нѣкои могатъ да бждатъ взети за ракови образувания), които се състоятъ само отъ паренхимна тъкань, при раковитѣ нараствания паренхимната тъкань се пронизва отъ проводящи сждове. Поради тази причина, при разрѣзване на туморитѣ, тѣ не сж меки и еднообразно гладки, а сж прошарени съ по-твърди, дървенисти ивици, а къмъ периферията показватъ отчасти една структура на зърна или ядки.

До като сж малки туморитѣ не причиняватъ никаква вреда. Но, следъ като нарастнатъ до известна степень, започва тѣхното загниване и разпадане. И тъкмо въ това се състои злокачественостьта на бактериалния ракъ, тъй като отъ загнилитѣ тумори причинителитѣ на гниенето навлизатъ и въ вжтрешностьта на дърветата. Тогава въ зависимость отъ вида на причинителя на гниенето се наблюдава по-бързо или по-бавно, но винаги преждевременно загиване на растенията.

Причинитель. Тази болесть се причинява отъ единъ извънредно дребенъ организъмъ — бактерия, която не се вижда съ просто око, а само при много силно увеличение. Въ науката, тази бактерия е позната подъ името Бактериумъ тумефациенсъ (Bacterium tumefaciens Smith et Townsend). Тази бактерия се характеризира съ това, че тя не убива растителнитѣ клетки, съ които идва въ контактъ (както това правятъ повечето болезнотворни бактерии, а само ги раздразнява, по такъвъ начинъ, щото тѣ се дѣлятъ многократно и въ резултатъ образуватъ тѣзи буци, които се наблюдаватъ по стъблата и коренитѣ на нападнатитѣ растения. Следъ изгниването на тѣзи болезнени образувания, бактериитѣ се разпръскватъ изъ почвата, гдето продължаватъ да живѣятъ. Тази бактерия навлиза въ растенията презъ рани, най-често получени при прекопаването или присаждането на растенията, както и при повреди отъ насѣкоми и други агенти.

Срѣдства за борба. 1. Всички дивачки, които показватъ признацитѣ на болестьта не трѣбва да се присаждатъ, а да се изкореняватъ и изгарятъ.

2. Всички овощни фиданки трѣбва да се преглеждатъ най-старателно, дори за следи отъ бактериаленъ ракъ, и тѣзи, които се укажатъ заразени, не трѣбва да се продаватъ, а да се изгарятъ. Това се налага поради факта, че отстраняването на туморитѣ, чрезъ изрѣзване не излѣкува дърветата, тъй като заразата се намира и въ стъблата и коренитѣ и ще се появи повторно.

3. Всички дивачки и фиданки непосрѣдствено следъ изваждането имъ, както и преди засаждането имъ, трѣбва да се потопятъ за кжсо време въ смѣсь отъ глина съ ситенъ пѣсъкъ и 1% синь камъкъ (или 0.25—0.5% Успулунъ — универсалъ). Причинительтъ на рака навлиза въ растителнитѣ тъкани само презъ рани. Ето защо, презъ време на съхраняването на дивачкитѣ, както и преди засаждането имъ, тѣхнитѣ рани трѣбва да се покриватъ съ тънъкъ пластъ отъ споменатата смѣсь.

4. Необходимо е внимателно обработване на почвата въ разсадницитѣ, за да се избѣгне нараняването на коренитѣ, съ което се създаватъ условия за заразяването на фиданкитѣ.

5. Отпускането на посадоченъ материалъ отъ разсадницитѣ да се допуска само при този случай, когато заразата въ отдѣлнитѣ сортове или таблици не надминава 25%. Отъ такава таблица трѣбва да се продава само здравия посадоченъ материалъ, като предварително се обеззаразява, още въ самия разсадникъ, чрезъ потапяне на коренната му система въ гореспоменатата смѣсь.

6. При зараза въ таблицитѣ надъ 25% (но не повече отъ 50%) отпускането на посадоченъ материалъ отъ тѣзи таблици се временно преустановява, като разсадникътъ се поставя подъ карантина, съгласно § 23 отъ Правилника за контролата върху производството и търговията съ овощния посадоченъ материалъ („Държавенъ вестникъ“ LIV, бр. 18 отъ 22 априлъ 1932 година).

7. Таблици, въ които 50% и повече отъ фиданкитѣ показватъ заболѣване отъ ракъ, трѣбва да се оставятъ поне за три години свободни отъ всѣкаква растителность, като се добре обработватъ.

8. Устойчивитѣ на болестьта сортове подложки, оставатъ най-ефикасното и най-евтино срѣдство за борба, за намирането на които работи Института за защита на растенията.

А. Христовъ

Овощари,

Болеститѣ и неприятелитѣ на земедѣлскитѣ култури намаляватъ силно вашитѣ доходи. Противъ много отъ тѣхъ науката е дала сигурни и евтини срѣдства. Съ малки усилия вие можете да се гарантирате противъ повреди отъ болести и неприятели и да увеличите доходитѣ си. Болеститѣ и неприятелитѣ по земедѣлскитѣ култури не се дължатъ на времето или на грѣшки въ обработката. Тѣ се причиняватъ отъ разни паразити, както тѣзи при човѣка и животнитѣ. Не оставяйте болеститѣ и неприятелитѣ да ви лишаватъ отъ плодоветѣ на вашия трудъ, а се отнасяйте редовно за съветъ до **Института за защита на растенията,** който дава съвети и упѫтвания безплатно.

Адресътъ на Института е:

ИНСТИТУТЪ ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА

Булевардъ „Князъ Симеонъ Търновски“ № 2 — София

Пощенска кутия № 238 Телефонъ 2-32-62

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ

Материали за изследване, на тежесть до 500 грама, да се изпращатъ като мостра безъ стойность, като се придружаватъ винаги съ изчерпателна обяснителна бележка (освенъ отдѣлно изпратеното писмо).

3283 1939